

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część XXII. — Wydana i rozesłana dnia 2 czerwca 1874.

69.

Ustawa z dnia 16 maja 1874,

zmieniająca niektóre przepisy o postępowaniu ustnem, pisemnym i sumarycznym w sporach cywilnych.

Za zgodą obu Izb Rady państwa postanowiliem i stanowię co następuje:

§. 1.

I. Pod względem oznaczania sposobu postępowania.

Przepisy ustawowe, o stosowaniu zwyczajnego postępowania ustnego lub pisemnego w trybunalach miast stołecznych, stosować należy także w trybunalach pierwszej instancji miast niestołecznych.

Spory cywilne, które na mocy ustawy toczyć się powinny w postępowaniu pisemnym, można przenieść na drogę postępowania ustnego tylko wtedy, gdy sędziemu będzie na piśmie udowodnione, że strony zgodzily się na postępowanie ustne.

Jeżeli zaś tylko jedna ze stron wnosi wytoczenie postępowania ustnego za- miast pisemnego, zwłaszcza, jeżeli w skardze lub obronie uczyniono wniosek wyznaczenia dnia do audyencji, w celu, aby strony porozumięły się co do takiej zmiany postępowania, wniosku takiego uwzględnić nie należy, jako nienadawa- jącego się do postanowienia w tej mierze.

§. 2.

Kwotę 200 zł. mon. kon. od której zależało zastosowanie postępowania sumarycznego, podwyższa się do 500 zł. wal. austr.

Kwoty uzasadniające właściwość sądów delegowanych miejsko powiatowych, zniża się z 500 zł., 50 zł. i 25 zł. mon. konwencyjnej, na 500 zł. 50 zł. i 25 zł. wal. austr.

§. 3.

II. Pod względem terminów i andyencji.

Przepisy o terminie do wniesienia obrony zmienia się w ten sposób, że termin dni 30 idzie w zastosowanie nie tylko w miejscu sądu, lecz w całym obrębie trybunału pierwszej instancji, w którym sąd ma siedzibę; termin 45 dni w całym obrębie sądu krajowego wyższego, termin dni 60, w królestwach i krajach w Radzie państwa reprezentowanych a poza tym obrębem leżących, termin zaś dni 90 w krajach, w których ustawa niniejsza nie obowiązuje.

§. 4.

W przypadkach naglących, jeżeli pozwanego mieszka nie zbyt daleko od siedziby sądu a komunikacja jest łatwa, sędzia może na wniosek powoda skrócić terminy w §. 3 wyznaczone a więcej niż dni 30 wynoszące, ale nie mniej jak do dni 30.

Przeciwko takiemu zarządzeniu sędziego nie ma środka prawnego; pozwanemu służy prawo wyjednać sobie u sędziego przedłużenie terminu, jeżeli tego potrzebuje do wniesienia obrony.

§. 5.

W postępowaniu ustnym, pisemnym i sumarycznym, terminy do wnoszenia pism, jakież terminy do przedsiębrania innych czynności procesowych, rozpoczynają się i liczą się bez względu na niedziele, święta i wszelkie dnie wolne.

Termin, którego ostatni dzień przypada na niedzielę lub na święto po-wszechne, kończy się z następnym dniem powszednim. Toż samo dzieje się i wtedy, gdy koniec terminu jest oznaczony wymienieniem dnia kalendarzowego.

§. 6.

Z ważnych powodów sędzia może przedłużyć terminy do podania obrony, repliki, duplikaty, trypliki i kwadruplikaty, do odpowiedzi na wywołanie lub podanie skargi wywołanego, do wytknięcia omyłek w rachunku, do usprawiedliwienia zapowiedzenia, sekwestracji i ostrzeżenia hipotecznego. Żaden inny termin postępowania orzekającego w procesie ustnym, pisemnym i sumarycznym nie może być na mocy sędziowskiego orzeczenia przedłożony.

§. 7.

W każdej prośbie o przedłużenie terminu, należy:

1. Podać a jeżeli można poświadczyc przyczyny dla których uprasza się o przedłużenie terminu.
2. Wymienić dzień kalendarzowy do którego chcejanoby mieć termin przedłużony.
3. Wymienić o który to już termin uprasza się i dołączyć przedłużenia terminu, które proszacy uzyskał poprzednio.

Jeżeli w prośbie o przedłużenie terminu nie ma wzmauek pod liczbą 2 lub 3 przepisanych, jakoteż, jeżeli w takowej uchybiono jakimkolwiek innym formalnościom, prośbę taką zwrócić należy niezwłocznie do poprawienia a zarazem wyznaczyć termin najwięcej trzechdniowy w którym poprawiona prośba o przenesienie terminu ma być podana, gdyż w razie przeciwnym nie uważanoby takowej za podana w tym dniu, w którym pierwotnie nadeszła, lecz ocenianoby ja podług czasu, w którym została powtórnie wniesiona.

§. 8.

Po raz pierwszy sędzia może przedłużyć termin bez wysłuchania strony przeciwej, jeżeli uzna, że żadanie jest uzasadnione i jeżeli żądane przedłużenie nie wynosi więcej, niż termin pierwotny.

Jeżeli nie zachodzą warunki pozwalające na przedłużenie terminu w taki sposób, albo, jeżeli kto, po pierwszej prośbie o przedłużenie, żąda dalszych przedłużeń tego samego terminu, wówczas sędzia wezwać powinien podług obowiązujących przepisów stronę przeciwną, aby objawiła swoje zdanie.

§. 9.

Jeżeli strona przeciwna nie objawi swojego zdania, uważa się to wówczas tak, jak gdyby pozwalała na przedłużenie terminu do dnia kalendarzowego, w prośbie o przedłużenie wyrażonego.

Jeżeli strona przeciwna oświadczy, że wecale nie pozwala na przedłużenie terminu lub nie na tak długie jak proszący żąda; wówczas sędzia rozstrzygnąć powinien prośbę o przedłużenie po starannem rozważeniu wszystkich okoliczności.

Jeżeli strona przeciwna oświadczy, że na żądane przedłużenie przystaje po raz ostatni, wówczas sędzia ma wprawdzie przychylić się do przedłużenia na które strona przystała, ale w rezolucyi wyrazić powinien, że termin przedłuża się po raz ostatni.

W jakichkolwiek przypadkach pozwala się na przedłużenie terminu wyrazić należy w rezolucyi dzień kalendarzowy, z którym tenże upływa.

§. 10.

Każda prośbę o dalsze przedłużenie terminu, który w przypadkach, w ustępie 2 i 3 §-fu 9-go wyszczególnionych, sędzia już był przedłużył, powinien sędzia odrzucić z urzędu jako niedopuszczalną, jeżeli równocześnie z podaniem prośby nie będzie na piśmie udowodnione przyzwolenie strony przeciwej.

§. 11.

Jeżeli sędzia odmówi przedłużenia terminu, wówczas zyskuje strona do wykonania tej czynności procesowej, do której o przedłużenie terminu prosiła, jeszcze tyle dni, licząc od doręczenia odmownej rezolucyi, ile w czasie podania odrzuconej prośby o przedłużenie, zostało jeszcze z terminu, na który strona ostatni raz przystała lub sąd zezwolił.

Prośby o przedłużenie, odrzucone z urzędu w myśl §. 10, jako niedopuszczalne, nie wstrzymują upływu bieżącego terminu.

§. 12.

Jeżeli strona podaje prośby o przedłużenie terminu do czynności procesowej tak szybko jedną po drugiej, że w czasie nadania późniejszej prośby, ostatnycy skutek poprzedniej prośby o przedłużenie, którą stronie przeciwej do

objawienia zdania przesłano, nie jest jeszcze pewny, wstrzymać się należy z jakimkolwiek załatwieniem każdej późniejszej prośby dopóty, aż sędzia będzie mógł ocenić skutek poprzednich starań o przedłużenie i wziąć go za podstawę do załatwienia późniejszej prośby.

§. 13.

Jeżeli strona, stając na audyencji, zażąda odroczenia, ale strona przeciwna sprzeciwia się jej żądaniu i wnosi, aby rozprawa dalej się toczyła, wówczas co do żadanego odroczenia rozstrzygnąć należy natychmiast.

Jeżeli sędzia, który na audyencji przewodniczy rozprawie, nie ma prawa rozstrzygać, postarać się powinien niezwłocznie o uchwałę sądu i wezwać strony, aby dla uniknięcia skutków prawnych niestawiennictwa, czekały na ogłoszenie rozstrzygnięcia.

Rozstrzygnięcie oznajmić należy stronom ustnie a że się to stało, trzeba zapisać w protokole.

Jeżeli odmówiono odroczenia audyencji, przystąpić należy natychmiast do rozprawy względem rzeczy samej.

Jeżeli strona oddali się pierwsi, nim rozstrzygnięcie sędziowskie, odmawiające odroczenia, będzie ogłoszone, albo, jeżeli po ogłoszeniu tegoż, wzbrania się przystąpić do rozprawy względem rzeczy samej, odbyć należy rozprawę tylko z drugą stroną, a na tego, który oddał się lub dalszego rozprawiania się odmówił, spadają skutki prawne niestawiennictwa.

Załatwiając audyencję, zawiadomić należy strony zawsze na piśmie o rozstrzygnięciu co do żadanego odroczenia.

Termin do wniesienia rekursu liczy się od doręczenia tej rezolucji.

§. 14.

Jeżeli przed czasem wyznaczonym na audyencję, nadziejście prośba pisemna o odroczenie, nie należy doręczać jej stronie przeciwej, aby objawiła swoje zdanie, ale z urzędu zarządzić należy odroczenie audyencji, jeżeli strona w prośbie wykaże, że nieprzewyciężona przeszkoła niepozwoliła jej stawić się w czasie wyznaczonym, a sędzia może przed tym czasem zarządzić doręczenie obu stronom rezolucji odraczającej.

We wszystkich innych przypadkach, o prośbach takich stronie stawającej oznajmić należy na audyencji i z prośbami takiemi również jak z ustremi postąpić należy podług §. 13, trzymając się tej zasady, że i na proszającego o odroczenie, jeżeli nie stanął, a żądanie jego odrzucono, i to odrzucenie na audyencji oznajmiono, spadają skutki prawne niestawiennictwa.

§. 15.

Jeżeli audyencja będzie odroczona rozstrzygnięciem sędziego, wówczas na stronę, która dała przyczynę odroczeniu, włożyć należy na wniosek strony przeciwej obowiązek wynagrodzenia kosztów, które zrządziło odroczenie, a kwotę takowego wyznaczy sędzia.

§. 16.

Rekurs przeciwko orzeczeniu, któremu przedłużenia terminu lub odroczenia audyencji całkiem lub po części, odmówiono, nie tamuje toku i ukończenia postępowania, mianowicie zaś złożenia aktów do wyroku.

Atoli sędzia winien wstrzymać się z rozstrzygniением w sprawie głównej aż do załatwienia rekursu.

Od orzeczeń drugiej instancyi, którymi przedłużenie terminu lub odroczenie audyencji w pierwszej instancji pozwolonem lub odmówionem zostało, rekurs nadzwyczajny nie jest dopuszczalnym. Rekursy takie sędzia pierwszej instancji odrzuci z urzędu jako niedopuszczalne.

§. 17.

III. Pod względem postępowania dowodowego.

Od wyroków przedstanowczych na dowód ze świadków lub ze znawców, apelacja odrębna miejsca mieć nie może.

Przeciw pozwoleniu na spisanie dowodu dla wiecznej pamięci rekurs odrębny jest niedopuszczalny.

Te apelacje i rekursy, które na mocy niniejszych przepisów są niedopuszczalne, odrzucić ma z urzędu sędzia pierwszej instancji. Wolno jednak stronom połączyć swoje zażalenia po wydaniu wyroku w przedmiocie głównym z apelacją od tego wyroku a nawet przez spisanie dowodów ku wiecznej pamięci zabezpieczyć sobie dowody przez wyrok przedstanowczy niedopuszczone, jeżeli warunki ustawowe mają miejsce.

§. 18.

Przeprowadzając dowód ze świadków lub ze znawców, może sędzia zadawać świadkom i znawcom takie pytania jakie uzna za potrzebne do wyjaśnienia lub uzupełnienia zeznania świadków albo wywodu znawców.

§. 19.

Stronom wolno być obecnymi podczas przesłuchiwanego świadków.

Jeżeli strona uważa się przerwać świadkowi lub w sposób niedozwolony usiłuje wpływać na jego świadectwo, napomnieć ją należy, pod zagrożeniem wzbronienia obecności podczas słuchania świadków a wydalić, jeżeli napomnienie było bezskuteczne.

Przepis, ażeby świadkowie przysięgali że nie odkryją nikomu swego zeznania dopóki go sąd nie ogłosi, znosi się.

§. 20.

Strona, która stanęła dla przysłuchania się świadkom, może zadawać świadkowi za pośrednictwem sędziego, lub za jego przyzwoleniem, bezpośrednio, takie pytania, jakie uzna za potrzebne do wyświecenia lub uzupełnienia jego zeznania.

Przeciwnikowi dowodzącego służy prawo to zawsze, chociażby nawet zaniechał przedstawić na piśmie pytania szczegółowe.

§. 21.

Sędzia odrzucić powinien pytania, jakoteż przedstawione pytania szczegółowe, które uzna za niestosowne, albo które na zasadzie osnowy wyroku przedstanowczego są wyłączone, i że się to stało, zapisać w protokole z przytoczeniem powodu.

Przeciwko odrzuceniu pytania lub jakiegoś pytania szczegółowego, odrewny środek prawny nie jest dopuszczalny; wolno jednak stronie połączyć zażalenia z apelacją od wyroku w przedmiocie głównym.

§. 22.

Jeżeli świadków ma przesłuchać sędzia do tego wezwany, odezwę wygotować należy, nie czekając na termin do przedstawienia pytań szczegółowych.

Przeciwnik dowodzącego może wezwaneemu do tego sądziego przesyłać bezpośrednio swoje pytania szczegółowe.

Wezwany sędzia zawiadomić powinien strony o czasie wyznaczonym do słuchania świadków, wyjawszy przypadki nader nagłe.

Przepisy §§. 19 aż do 21 stosowane będą także do przypadku słuchania świadków przed sędzią wezwany.

§. 23.

IV. Pod względem doręczania powodów orzeczenia.

Także w pisemnym i ustnym postępowaniu powody wyroku doręczyć należy z urzędu jednocześnie z wyrokiem, przegrywającemu, albo, jeżeli w przedmiocie głównym żadna ze stron całkiem nie wygrała, obudwu stronom.

§. 24.

V. Pod względem kosztów procesu.

Strona, w sporze całkiem przegrywająca, wynagrodzić powinna we wszystkich przypadkach koszta stronie przeciwej zrządzone, a potrzebne jej do stosownego dochodzenia swego prawa lub obrony.

Jakie koszta uważać należy za potrzebne, w szczególności zaś ilurazowe przedłużenia terminów i odroczenia audyencji, uważać należy za usprawiedliwione, orzec ma sędzia, po starannem rozważeniu wszystkich okoliczności.

§. 25.

Jeżeli każda ze stron częścią wygrywa, częścią przegrywa, wówczas koszta stosunkowo się dzieli lub wzajemnie znoszą. Ale i w tym przypadku można nakazać stronie wynagrodzenie wszystkich kosztów, jeżeli strona przeciwna przegrała tylko w części stosunkowo nieznacznej, której popieranie nie sprawiło osobnych kosztów.

§. 26.

Przepisy §§. 24 i 25 idą w zastosowanie także do orzeczeń sądów drugiej i trzeciej instancji względem kosztów sądowych pierwszej i wyższych instancji a okoliczność, że strona ma za sobą wyroki niższych instancji, nie wywiera wpływu na zmieniające orzeczenia wyższych instancji.

§. 27.

VI. Zastosowanie w szczególnych sposobach postępowania.

O ile przepisy o postępowaniu ustnym, pisemnym lub sumarycznym mają służyć za prawidło uzupełniające w innych szczególnych rodzajach postępowania,

o tyle także w szczególnych sposobach postępowania stosowane będą przepisy do uzupełnienia służące ze zmianami w ustawie niniejszej zawartemi.

§. 28.

VII. Przepisy wykonawcze.

Ustawa niniejsza wchodzi w moc obowiązującą z pierwszym dniem drugiego miesiąca kalendarzowego który nastąpi po jej ogłoszeniu.

Od tego dnia przestają obowiązywać wszystkie te przepisy ustaw o postępowaniu ustrem, pisemnym i sumarycznym, które nie dadzą się pogodzić z ustawą niniejszą.

Atoli terminy bieżące, prośby o przedłużenie, jakoteż oświadczenia strony przeciwnej co do prośb o przedłużenie i rekursy przeciwko orzeczeniom sądziowskim co do prośb o przedłużenie, jeżeli te prośby o przedłużenie, oświadczenia lub rekursy podane zostały przed rzecznym dniem, tudzież apelacye od wyroków przedstanowczych na dowód ze świadków lub ze znawców i rekursy przeciwko pozwoleniom na przeprowadzenie dowodu ku wiecznej pamięci, jeżeli wyrok przedstanowczy lub pozwolenie wydane zostały przed tymże dniem, oceniać należy podług ustaw dotychczas obowiązujących.

Także do spraw, które toczyły się już w czasie wejścia ustawy niniejszej w moc obowiązującą nie będą stosowane przepisy §. 2.

Podobnie i do spraw, w których wydano już wyrok w pierwszej instancji, nie będą stosowane przepisy o niemożności przedłużenia terminów do wywodu ueiązliwości apelacyjnych i rewizyjnych ani też przepisy §§. 24 do 26.

§. 29.

Wykonanie ustawy niniejszej porucza się ministrowi sprawiedliwości.

Budapeszt, dnia 16 maja 1874.

Franciszek Józef r. w.

Auersperg r. w.

Glaser r. w.

